

Huvudman

Örebro kommun
kommun@orebro.se

Beslut

Datum 2025-11-20

Dnr SI 2024:1363

Sida 1 (5)

Ärendet

Tillsyn av grundskolan Vivallaskolan i Örebro kommun; nu fråga om uppföljning av beslut den 23 januari 2025

Beslut

Föreläggande

Skolinspektionen förelägger med stöd av 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Örebro kommun att senast **måndag den 2 mars 2026** ha vidtagit nedan angiven åtgärd avseende brist rörande undervisning av legitimerade och behöriga lärare. Den vidtagna åtgärden ska senast samma dag skriftligen redovisas till Skolinspektionen.

Om Örebro kommun inte följer detta föreläggande kan mer ingripande sanktioner komma att aktualiseras.

Beslutet om föreläggande gäller omedelbart enligt 26 kap. 10 § tredje stycket skollagen. Beslutet om föreläggande får enligt 28 kap. 2 och 18 §§ skollagen inte överklagas.

Örebro kommun ska vidta följande åtgärd

Undervisning av legitimerade och behöriga lärare

1. Se till att undervisningen i så stor utsträckning som möjligt bedrivs av lärare som är legitimerade och behöriga för den undervisning de bedriver. Detta gäller exempelvis i ämnet teknik och de samhälls- och naturorienterande ämnena på lågstadiet. Huvudmannen ska i samband med redovisningen av vidtagna åtgärder inkomma med en förteckning över undervisande personal på skolenheten där det framgår lärarnas legitimation och behörigheter samt vilka ämnen och årskurser som lärarna bedriver undervisning i. Om någon av skollagens undantagsregler är tillämpliga ska även lärarnas erfarenhet och utbildning framgå. Huvudmannen ska även redogöra för skälen till att huvudmannen bedömt att en undantagsregel varit tillämplig för det fall en icke legitimerad och obehörig lärare bedriver undervisningen. Huvudmannen ska även redogöra för vilka ansträngningar som vidtagits för att undervisningen i så stor utsträckning som möjligt ska bedrivas av lärare som har legitimation och behörighet. (2 kap. 13 och 18 §§ skollagen)

Redovisning av åtgärder

Redovisningen av de vidtagna åtgärderna skickas via e-post till skolinspektionen.linkoping@skolinspektionen.se, eller per post till Skolinspektionen, Box 330, 581 03 Linköping. Hänvisa till Skolinspektionens diarienummer för ärendet (dnr 2024:1363) i de handlingar som sänds in.

Om ärendet

Skolinspektionen har våren 2024 genomfört en tillsyn av Vivallaskolan i Örebro kommun. Tillsynen har omfattat bestämmelser avseende att undervisningen bedrivs under ledning av lärare, undervisning av legitimerade och behöriga lärare, anställning av lärare, garanterad undervisningstid, extra studietid, fjärrundervisning, frånvaro, anmälan till rektorn om utredning av särskilt stöd, utredning om särskilt stöd, skolans arbete för att skapa studiero, särskilt beakta resultat på nationella prov samt betygskatalog.

Skolinspektionen har den 20 juni 2024 beslutat att förelägga Örebro kommun att senast den 21 oktober 2024 vidta åtgärder för att avhjälpa brister rörande att undervisning bedrivs under ledning av lärare, undervisning av legitimerade och behöriga lärare, anställning av lärare, extra studietid, fjärrundervisning, frånvaro, utredning om särskilt stöd samt betygskatalog. Vidare har Skolinspektionen tilldelat Örebro kommun en anmärkning rörande garanterad undervisningstid.

Örebro kommun har den 21 oktober 2024 inkommit med en redovisning av vidtagna åtgärder med anledning av föreläggandet och anmärkningen. Örebro kommun har även inkommit med kompletterande uppgifter till Skolinspektionen den 17 januari 2025.

Vid uppföljning av beslutet under våren 2025 konstaterade Skolinspektionen att brist kvarstod rörande undervisning av legitimerade och behöriga lärare. Skolinspektionen beslutade den 23 januari 2025 att förelägga Örebro kommun att senast den 25 augusti 2025 vidta åtgärder för att avhjälpa brist rörande undervisning av legitimerade och behöriga lärare.

Örebro kommun har den 29 augusti 2025 inkommit med en redovisning av vidtagna åtgärder med anledning av föreläggandet. Örebro kommun har även inkommit med kompletterade uppgifter till Skolinspektionen den 9 oktober 2025 och den 14 november 2025.

Skolinspektionen har i nu aktuellt ärende tagit ställning till om Örebro kommun har följt föreläggandet samt om påtalad brist har avhjälpats.

Motivering av beslutet

Huvudmannen ansvarar för att utbildningen genomförs i enlighet med bestämmelserna i skollagen, föreskrifter som har meddelats med stöd av skollagen och de bestämmelser för utbildningen som kan finnas i andra författningar (2 kap. 8 § skollagen). Vidare ska huvudmannen se till att nödvändiga åtgärder vidtas om det framkommer att det finns brister i verksamheten (4 kap. 7 § skollagen).

Föreläggande

Undervisning av legitimerade och behöriga lärare

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Av huvudmannens redovisning av vidtagna åtgärder framgår att 22 av skolans 50 lärare saknar behörighet i ett eller flera ämnen som de undervisar i. Enligt huvudmannen har rektorn vid schemaläggningen försökt minimera antalet lektioner som bedrivs av obehöriga lärare. I de fall det saknas behöriga lärare gör rektorn en prioritering avseende vilka lärare som ska undervisa i vilket ämne och i vilken årskurs. Huvudmannen uppger att skolläningen identifierat att flera klasslärare på lågstadiet saknar behörighet, bland annat i ämnet bild. Huvudmannen har därför valt att som åtgärd prioritera lärarlyftet för att öka behörigheterna hos befintliga lärare. Vidare planerar huvudmannen att tillsammans med rektorn se över tjänstefördelningen för att se om det finns möjlighet att i högre grad säkerställa att eleverna ges utbildning av behöriga lärare.

Huvudmannen har i samband med redovisningen av vidtagna åtgärder kommit in med en förteckning över undervisande lärare på skolenheten. Av förteckningen framgår bland annat att det finns legitimerade lärare som undervisar i ämnen som de saknar behörighet i, exempelvis i ämnet teknik samt i de samhälls- och naturorienterande ämnena på lågstadiet. Av förteckningen framgår vidare att det finns legitimerade lärare med behörighet i dessa ämnen på skolenheten.

Huvudmannen uppger i sin komplettering den 9 oktober 2025 att rektorn vid tjänstefördelningen tar hänsyn till lärares behörigheter för att elever i så stor utsträckning som möjligt ska ges undervisning av legitimerade och behöriga lärare, men att hänsyn även tas för att säkerställa att den pedagogiska nivån är så hög som möjligt. Huvudmannen uppger att full ämnesbehörighet inte uppnåtts. Orsaken till detta är att avvägningar gjorts utifrån lärarnas individuella förutsättningar. Som exempel framgår att en lärare med bred behörighet samt utbildning som speciallärare i ämnet matematik enbart arbetar med enskilt stöd i ämnet i förskoleklass samt årskurserna 1 och 2.

Huvudmannen uppger vidare i inkommen komplettering den 14 november 2025 att det finns lärare som undervisar i ämnen som de inte är behöriga i, trots att det finns behöriga lärare i dessa ämnen. Det gäller bland annat för de samhälls- och naturorienterande ämnena samt ämnet teknik på lågstadiet. Huvudmannen uppger att orsaken till detta är att skapa förutsättningar för studiero och trygghet för eleverna i de lägre årskurserna. Av kompletteringen framgår även att huvudmannen eftersträvar bred ämnesbehörighet i samband med nyrekrytering och att planering av undervisning i ämnen där lärare saknar behörighet görs tillsammans med behörig lärare.

Rättslig reglering

Enligt skollagen får endast den som har legitimation som lärare eller förskollärare och är behörig för viss undervisning bedriva undervisningen (2 kap. 13 § skollagen).

Vidare framgår av skollagen att om det inte finns någon att tillgå inom huvudmannens organisation som uppfyller kraven enligt 13 § eller om det finns något annat särskilt skäl med hänsyn till eleverna eller barnen, får en annan lärare eller förskollärare, bedriva undervisningen. En sådan lärare eller förskollärare ska vara lämplig att bedriva undervisningen och i så stor utsträckning som möjligt ha en utbildning som motsvarar den utbildning som är behörighetsgivande. (2 kap. 18 § skollagen)

I förarbetena till skollagen anges att med "särskilt skäl med hänsyn till eleverna" avses exempelvis behov av att få ta bort en utbildad lärare från undervisning på grund av missbruksproblem. (prop. 2009/10:165, s.268)

I förarbetena till skollagen betonas vidare att läraren är den enskilt viktigaste faktorn för elevernas resultat. Studier visar att lärares ämnes- och didaktiska kompetens är avgörande för att eleverna ska nå goda resultat. Det är därför problematiskt att en stor del av undervisningen i det svenska skolväsendet bedrivs av personer som saknar utbildning för den undervisning de bedriver, helt eller delvis. Utöver de generella lärarkompetenserna ska lärare också ha en specifik kompetens för olika skolformer, verksamheter, årskurser och ämnen. Det är nödvändigt eftersom barn, ungdomar och vuxna i olika åldrar och på olika utbildningsnivåer kräver olika slag av undervisning. För att utbildningen och undervisningen ska hålla hög kvalitet ska huvudmännen använda lärares kompetens på rätt sätt i undervisningen. Rektorn som leder och samordnar det pedagogiska arbetet inom sitt verksamhetsområde, har ansvar för att planera verksamheten på ett sådant sätt att lärare och förskollärare används för sådan undervisning som läraren eller förskolläraren har utbildning för. (prop. 2019/10:165 s. 261 f.)

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att det fortsatt finns brister i arbetet med att erbjuda elever undervisning av legitimerade och behöriga lärare. Tillsynen visar att organiseringen av utbildningen inte utgår från författningarnas krav på att undervisningen ska bedrivas av legitimerade och behöriga lärare. Tillsynen visar att eleverna på skolan skulle få undervisning av legitimerade och behöriga lärare i större utsträckning om undervisningen organiserades utifrån lärarnas behörigheter. Det gäller framför allt i de samhälls- och naturorienterande ämnena samt ämnet teknik på lågstadiet.

De uppgifter som framkommit i kompletteringen från huvudmannen gällande att hänsyn tagits till elevernas trygghet och studiero utgör enligt Skolinspektionens bedömning inte ett sådant särskilt skäl som avses i 2 kap. 18 § skollagen.

Val av ingripande

Skolinspektionen får förelägga en huvudman som står under dess tillsyn att fullgöra sina skyldigheter, om verksamheten inte uppfyller de krav som följer av de föreskrifter som gäller för verksamheten (26 kap. 10 § skollagen).

Örebro kommuns verksamhet vid Vivallaskolan uppfyller inte författningarnas krav vad gäller undervisning av legitimerade och behöriga lärare. Det finns därför skäl att förelägga Örebro kommun att fullgöra sina skyldigheter och vidta åtgärder för att avhjälpa bristerna.

X**Hans-Göran Arvidsson**

Beslutsfattare

Signerat av: Hans-Göran Arvidsson

X**Caroline Göth**

Föredragande

Signerat av: Caroline Göth